

a přijetím žalobcova příkazu žalovanou nabyl žalobce toliko právního nároku, domáhati se na žalované splnění příkazu (§ 1009 obč. zák.). Nárok tento příslušel žalobci tak dlouho, dokud příkaz jeho nebyl žalovanou splněn a dokud sám žalobce příkazu neodvolal, k čemuž měl podle ustanovení §u 1020 obč. zák. plné právo. Učinil-li tak žalobce dříve, než jeho příkaz byl splněn, přešel jeho dosavadní nárok v jiný nárok, dosud neexistující, totiž v nárok na vrácení toho, co žalobce dal žalované za účelem splnění příkazu a co by žalovaná, nesplnivši příkazu, podržela na dále bez důvodu (§§ 1435 a 1447 obč. zák.). Žalobní nárok spočívá tudíž na docela nové obligaci, která vznikla teprve odvoláním příkazu, t. j. teprve dnem 26. srpna 1919. Proto nebylo ani zapotřebí, aby žalobce ohlásil svou pohledávku k soupisu po rozumu nařízení ze dne 4. března 1919, čís. 110 sb. z. a n., ačkoliv tak z opatrnosti učinil za tohoto sporu. Další tvrzení dovolatelky, že pohledávka žalobcova byla vedena v knihách banky a že musela v nich býti vedena, pokud nebyla věc vyřízena, jest nepřipustnou novotou a opakem toho, co uvedla žalovaná v první stolici, že totiž neměla pohledávku žalobcovu ve svých pasivech, zaplativši ji tím, že dala sesterské filiálce v Stanislavi příkaz, by vystavila tam vkladní knížku pro žalobce, což bylo jen logickým důsledkem jejího dalšího tvrzení, že vyhověla žalobcovu příkazu ihned 9. prosince 1918. Nejednalo se tudíž ani o knihovní pohledávku žalobce u žalované, ani, jak správně uvedl odvolací soud, o účty, které by bylo nutno bývalo uzavřít k 26. únoru 1919, nýbrž nanejvýš o spornou pohledávku, kterou i kdyby byla snad vznikla před 1. březnem 1919, nebylo třeba přihlásiti k soupisu, přihlížejíc k výnosu ministerstva financí ze dne 3. srpna 1919, čís. 58.579 (str. 137 Věstníku minist. spravedlnosti ze dne 10. listopadu 1919, čís. 12). Poněvadž dovolatelka proti splatnosti pohledávky v měně československé jinak ničeho nenamítá, stačí poznamenati, že při vrácení peněz nejde o ty které jednotlivé bankovky, jež byla snad žalovaná od žalobce obdržela před okolkováním, nýbrž žalovaná musí nahraditi žalobci to, co sumou těchto bankovek později okolkovaných se rozumí v čase a na místě, kdy a kde plniti je povinna (§ 8 nařízení ze dne 25. února 1919, čís. 86 sb. z. a n.). Konečně dlužno k poznámce dovolatelky, že nechce přijíti výplatou peněz do rozporu se zákonem, poněvadž zemské finanční ředitelství v Brně povolení výplaty zažalovaných peněz, o kterou žalobce dne 28. listopadu 1919 žádal, odmítlo, podotknouti, že soudům jest přihlížeti k platným zákonům a nařízením v rámci tohoto sporu bez ohledu na rozhodnutí úřadu administrativního, o němž není blíže známo, kterými zákonnými předpisy jest odůvodněno a je-li vůbec právoplatno.

Čís. 2207.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Jest »zlomyslným opuštěním« manžela, opustila-li ho manželka proto, že upadl do peněžní tísně.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1923, Rv II 375/22.)

Žalobě manžela o rozluky manželství z viny manželčiny p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl, shledav opodstatněným důvod zlomyslného opuštění. D ů v o d y: Tvrzení opatrovníkovo, že žalobce manželku svou vyhnal, nebylo dokázáno. Svědek pouze udal, že si mu sestra stěžovala, že její manžel jest lehkomyšlným a věno její prý nestačilo, zaplatiti jeho dluhy. Svědek sám z vlastního názoru ví, že v prvních třech měsících byly jich věci exekučně prodány a že museli obchod zavřít, z čehož svědek soudí, že z té příčiny žalovaná od muže odešla. Než okolnosti ty nebyly by žádným spravedlivým důvodem pro žalovanou, by manžela opustila, neboť nelze tvrditi, že by se majetkový stav jejich nemohl zlepšiti, kdyby manželé nadále v hospodářství pomáhala. Opuštění manžela v jeho peněžitých nesnázích odporuje ustanovení §u 92 obč. zák., dle kterého manželka jest zavázána, manžela do jeho bydliště následovati a v domácnosti a při výdělku dle sil svých pomáhati. Výpovědi nestranného svědka Jakuba R-a jest však dokázáno, že žalovaná několik měsíců po svatbě mu prohlásila, že není s manželem spokojena, že s ním žiti nebude, že od něho odejde a do Ameriky pojede, takže i výpověď žalobcova bratra Bernarda B-a jest věrohodnou, dle které tomuto řekla as 3.měsíce po sňatku, že on není pro ni a ona ne pro něho, že si hledí jiných ženských, že s ním žiti nebude, že se s ním rozezdá, a že také odešla ke svým rodičům a se pak do Ameriky vystěhovala. Dle toho opustila svého manžela jen proto, že dle jejího názoru se k sobě nehodili; neboť okolnost, že by si byl žalobce hleděl jiných žen, nedokazuje ještě manželské nevěry. Hledíc pak k tomu, že žalovaná žalobu, pod její adresou do Ameriky ji zaslanou, přijati odepřela, nelze než tvrditi, že manžela svého opustila zlomyslně. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Zlomyslné opuštění záleží ve svévolném zrušení manželského společenství, spojeném s úmyslem, je více neobnoviti; svévole značí tolik, co bezdůvodnost, a dlužno proto označiti opuštěním zlomyslným každé zrušení manželského společenství, k němuž strana opouštějící nemá dostatečných důvodů. Zrušení manželského společenství se strany žalované není sporno a jest kromě toho řízením v prvé stolici bezvadně prokázáno; žalobce tvrdí, že žalovaná k tomu neměla důvodů, žalovaná pak uvedla, že žalobce ji vyhnal z domu krátce před porodem dcery a potom se ani o ni ani o dceru po 13 let nestaral. Důkazy o tom, jak správně obě nižší stolice posoudily, se nezdařily. Z výpovědi slyšených svědků jde na jevo tolik, že si žalovaná stěžovala, že žalobce jest lehkomyšlným, že její věno nestačilo, aby zaplatila jeho dluhy, dále že v prvých třech měsících manželství věci manželů byly exekučně prodány a že museli zavřít obchod. Dle výpovědi bratra žalobcova Bernarda B-a sdělila mu žalovaná asi 3 měsíce po svatbě, že žalovaný není pro ni a ona pro něho, že on si prý hledí jiných ženských, že s ním nebude žiti, že se s ním rozezdá, a také vskutku od něho odešla a pak krátce na to se odstěhovala do Ameriky. Také vůči Jakubu R-ovi se žalovaná vyjádřila několik

měsíců po svatbě, že není s manželem spokojena, že s ním nebude žít, že od něho odejde a pojedje do Ameriky. Veškeré tyto okolnosti zhodnotil správně jak prvý tak i odvolací soud uznáv, že nejsou spravedlivým důvodem, aby žalovaná přerušila manželské společenství, a stačí poukázati na odůvodnění obou stolic, s nimiž soud dovolací úplně souhlasí. Také ve sdělení, jež žalovaná za sporu učinila před generálním konsulem v New Yorku dne 27. září 1920, nevytýká žalovaná svému manželu ničeho jiného, než že žalobce si zařídil z jejího věna obchod, jehož úpadkem utrpěla ztrátu svého majetku, a že žalobce se o ni, když v roce 1905 se odstěhovala do Ameriky, a o její dceru po dobu 13½ roku nestaral, a prohlásila ochotu svoliti k rozluce manželství, zaplatí-li jí obnos 480 dolarů. Z tohoto vyjádření dlužno usuzovati, že příčinou jejího odchodu od manžela byla ztráta, kterou žalobce — třeba snad svým zaviněním — utrpěl v obchodě, a že nehodlá více manželské spoluzítí obnoviti. Tím jest prokázáno, že žalovaná neměla dostatečných důvodů, aby manželské společenství zrušila, a že nemá úmyslu je obnoviti. Dovolání žalované je kromě toho i v tom směru na omylu, když tvrdí, že není prokázána žádná zlomyslnost manželčina; v té příčině již prvý soudce zcela správně poukázal k tomu, že žalovaná opustila žalobce v peněžitých nesnázích, když mu vše bylo exekučně prodáno, ač dle § 92 obč. zák. byla povinna svému manželovi dle všech svých sil pomáhati. Nelze neuznati, že opuštění v takové situaci jest opuštěním zlomyslným.

Čís. 2208.

Ustanovení Šu 101 ex. ř. nelze použiti, je-li soud exekuční i soudem, exekuci povolujícím, i soudem knihovním.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1923, R I 1486/22.)

Návrh vymáhajícího věřitele, by povolena byla vnucená správa na nemovitost, za jejíhož vlastníka dlužník v době podání návrhu nebyl ještě zapsán, e x e k u č n í s o u d, jenž byl i soudem exekuci povolujícím i soudem knihovním, zamítl. R e k u r s n í s o u d návrhu vyhověl a uložil prvému soudu, by podle Šu 99 ex. ř. jmenoval vnuceného správce a ve správu ho uvedl, zároveň však, by jako soud knihovní poznámku zavedené vnucené správy sám od sebe nařídil, až vymáhající věřitel dle Šu 101 ex. ř. prokáže, že dlužník W. jest ve vložce čís. 52 pozemkové knihy pro D. jako vlastník zapsán s tím, že, neprokáže-li to vymáhající věřitel u soudu exekučního do 14 dnů od doručení usnesení, bude exekuční řízení zastaveno. D u v o d y: Ohledně vnucené správy nesdílí soud rekursní zamítavé stanovisko soudu exekučního a povolil exekuci, ovšem s příkazem vymáhajícímu věřiteli podle §§ 99, 101 ex. ř., aby do 14 dnů knihovní převod vlastnictví na Rudolfa W-a (dlužníka) prokázal, jinak že bude řízení zastaveno. Teprve v onom okamžiku prokazaného knihovního vlastnictví muže býti z úřední povinnosti nařazena poznámka vnucené správy, kdežto jmenování správce a uvedení jeho ve správu stane se neprodleně. Že totiž Rudolf W. dosud jako vlastník v knize pozemkové zapsán není, není důvodem pro zamítnutí návrhu, podle Šu 98